

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hóra ... 7 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, november 1.

Arad csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz.

A polgárság, munkásság és katonaság lelkesedése. — A törvényhatóság rendkívüli közgyűlése. — Holnap megalakul az aradi néptanács.

Egy nagyszerű nap ragyogásában állunk: a nép felemelkedett a trónusok fölé s annak mutatta magát, a mi: minden erő forrásának. A nép szava végigdörgött az országon, zugott, parancsolt, mint az isten szava: Legyen!

És lett! Meglett mindaz percek, pillanatok alatt, aminek eljövételét várta. Kormányra került az a politikus, kit a nép, bizalmának letéteményesévé avatott s helyet nyertek e kormányban azok a férfiak, kiket a szervezett munkásság tisztel vezéreül.

A nép békét és rendet parancsol s így minden reményünk megvan arra, hogy itt rövidesen béke és rend lesz. Az izzó hangulat, melyet az események rohanása szított fel a lelkekben, rövidesen lehiggad s helyet ad annak az alkotó munkának, melyet egyedül a nép vihet véghez.

Bámulattal állunk meg a nép teremtő ereje előtt, mely elsöpört minden halogató politikát s percek alatt érvényt szerzett nagyszerű akaratának. Az a nép, mely így tud akarni, lehetetlen, hogy ne tűnjék fel imponáló nagyságában azoknak a hatalmaknak, kik a háború likvidációja felett a nagy béketárgyaláson ítélet mondanak.

A nép-erőnek ez a csodálatos kirobbanása, mint egy meteorfény világít bele abba a politikai éjszakába, melynek sötétségében a jóhiszemű magyarság évtizedek óta járt. Ugy érezük e robbanás fényénél, hogy azok a politikusok, akik uralmon voltak s akik eddig a nemzet jelentős tömegét vezették: téves utakon jártak. Szörnyű csalódáson mentek keresztül azok, akik politikai orakulumoknak tartották ez elmúlt és letűnt államférfiakat, kikről szentül hitték, hogy előrelátó emberek.

A nép diadalszekere átrobogott rajtuk s a hatalom paripáj azokat röpitik, kik a gyors cselekvés embereinek mutatkoztak. Munkájuk sikerének teljes lélekkel örvendünk, abban a tudatban találkozunk velük, hogy egyet akarunk, a nép boldogulását.

A gyors cselekvés embereire a gyorsan elvégzendő munkák egész sorozata vár. Habozás nélkül kell a béke érdekében mindent vállalniok és elkövetniök, hogy méltók legyenek a felizgatott nemzet bizalmára. Az új kormány forgalomban levő névsora kellő biztosítékot is nyújt, hogy mindent meg fognak tenni a külső béke és a belső rendet illetőleg. A kormányban ugyanis a magyar szociáldemokrata-párt kitünőséggel is benne vannak, kiknek elve, programja világosan megjelöli a Károlyi-kormány utját. A béke megszerzői s a belső rend fentartói ma csakugyan nem lehetnek mások, mint a szervezett munkások s ezeknek a kormányon ülő képviselői.

A nép a mai öntudatos viselkedésével, melylyel akaratának érvényt tudott szerezni, azt is megmutatta, hogy mindazoknak a politikai jogoknak, melyeket eddig távol tartottak tőle, méltó letéteményese. Méltó birtokosa a hatalomnak, mert mai önfegyelmézettségével bebizonyította, hogy annak segítségével rendet akar teremteni.

A fővárosban tegnap lejátszódott események megisméltődtek ma Aradon, ahol a nép a nagy idöket jellemző lelkesedéssel tett tanúságot amellet, hogy mindenben a Nemzeti Tanácsot ismeri el Magyarország legfelsőbb hatalmának. Munkások, polgárok, katonák, kipi-rult arcu nők és serdülő lelkes diákok egybeforrtak a lelkesedés tüzeben, amikor a nép zugó hangján követelték az önálló, független magyar köztársaság megteremtését. Feledhetetlen dátum marad: 1918. október 31-ike. A Szabadság-szobor előtt, amely a magyar nemzet elszántságának, és a szabadságért mindenét feláldozni tudó szent lelkesedésének örök szimboluma marad, ma ismét emléket emelt magának Arad népe: egy felejthetetlen nap örök emlékét.

Egész éjjel zuhogott a monoton őszi eső és a napok óta együtt levő fellegek, mintha sohasem derülne ki az ég, reménytelen sötétséggel takarták el az eget. És reggelre már sütött a nap, meleg szellők kergették egymást az utcán, mintha tavasz volna. Tavasz volt, a melynek kikeltő melegével előbujtak a független Magyarország első hajtásai.

(A fővárosi események hatása.)

Az aradi lapok rendkívüli kiadásai vitték szét a városban a fővárosi események hírét. A kora reggeli órák a várakozás izgalmában teltek el, mindenki érezte, a levegőben benne volt az a meggyőződés, hogy a fővárosi események nem maradnak hatástalanok Aradon. Hivatalokban, az utcákon, az üzletek előtt összegyűltek az emberek és izgatottan tárgyalták a Budapesten történt eseményeket és az izgatottságot fokozta az a hamarosan elterjedt hír, hogy az aradi szervezett munkások letették a szerszámot és a gyárakból, műhelyekből a Szabadság-térre vonulnak.

A kereskedők erre a hírre bezárták üzleteiket. Pár perc alatt az Andrassy-téren minden bolt redő legördült és kihalt lett az utca, amit azonban kis idő múlva a munkások felvonulása, lelkesen hangossá tett. A szervezett munkások hosszú sora vörös lobogó alatt vonult a Szabadság-térre. A menet elején a helybeli szociáldemokrata-párt vezetősége haladt.

Október 31-ike a népszabadságnak örökre történelmi dátuma lesz. Örülünk az örvendzőkkel, írjuk fel sziveinkbe a kettős varázsjel-szót, mely a jövődö kincseskamráját kinyitja: *Béke és rend!*

Ez vezéreljen bennünket aradiakat is a válság további óráiban s örömrünk őszinte jeleül *lobogózzuk fel házalnkat!*

Arad nagy napja.

— Éljen a köztársaság!

— Éljen a béke! — kiáltásokkal vonult fel a munkásság tömege, amelyhez az uton lelkesen éljenző katonák és polgárok csatlakoztak.

(Lapszerkesztők a főispánnal.)

Közben fél tíz órakor Zima Tibor, Vörös László és Stauber József lapszerkesztők, felkeresték dr. Barabás Béla főispánt és felkérték, hogy ma délután 5 órára hívjon össze rendkívüli városi közgyűlést, amely kimondja, hogy Aradváros csatlakozik a Nemzeti Tanács hoz és mindenben aláveti magát a Tanács rendelkezésének. A főispán ezt megígérte s intézkedett a közgyűlés összehívása iránt.

(Le a sapkarózsákkal.)

Imponáló módon kigyódzott végig az egyre növekvő tömeg a széles uttesten. Amerre elvonultak, az ablakokból zsebkendőkkel üdvözölték őket a nők és a férfiak a járda széléről kalaplengetve köszöntötték őket. Utközben sok katonatiszttel találkoztak, akiket a munkások felszólítottak, hogy vegyék le a sapkarózsáikat. A tisztek minden ellenkezés nélkül, azonnal eleget tettek ennek a felszólításnak és a tisztek közül többen csatlakoztak a lelkes tömeghez.

Egy katona kocsin jött a tömeggel szemben. Egy katona hajtotta a lovakat, a kocsiban pedig egy ezredes és egy alezredes ült. A tömeg megállította a kocsit és követelte, hogy a tisztek vegyék le sapkájukról a rozettát. A törzstisztek szó nélkül engedelmeskedtek, sőt az ezredes odaszólt az egyik tüntetőhöz:

— Adja csak ide azt a nemzeti színű kórkárdát — és a tömeg lelkes éljenzése közben a sapkarózsa helyére odatűzte a nemzeti színű szallagot.

A kávéházakba is bementek a tüntetők és a katonák sapkájáról ott is lekerültek a sapkarózsák. Később a katonák minden felszólítás nélkül tépték le sapkarózsájukat és alig egy óra leforgása alatt nem volt több Aradon oly katonasapka, amelyen sapkarózsa fénylik. Az utcákon polgárasszonyok és munkáslányok jártak ollóval és levágták a katonák jelvényeit, a géppuskás és egyéb szignákat.

A tömeg azokról az üzletekről, ahol az aradvari szállítói kettős címer ki volt téve, levette a címet.

(A népgyűlés.)

Féltizenegy óra volt, amikor a hatalmas emberáradat a Szabadságtérre ért. A nagy térségen a színházi díszítők egy pódium felállításán dolgoztak. Körülbelül 10.000 ember vette körül az épülő pódiumot. A tömegben nagyon sok tiszt, hivatalnok, munkás és katona volt, akik zúgó „halljuk” kiáltással várták a szónok beszédét.

A népgyűlést *Kranovszky*, az aradi szocialdemokrata-párt titkára nyitotta meg a tömeg lelkes éljenzése közben. *Kranovszky* bejelentette, hogy a fővárosban a Nemzeti Tanács vette át a hatalmat és ez az egyedüli fórum, amely hivatalosan van arra, hogy Magyarország népeinek sorsát intézze. Arad népének csatlakoznia kell ehhez a kormányzó hatalomhoz, amely a népre támaszkodva meg fogja valósítani szent elveit.

A tizezer ember orkányszerű „éljen” kiáltásban tört ki:

- Csatlakozunk!
- Éljen a Nemzeti Tanács!
- Éljen a független magyar köztársaság!

Kranovszky után *Bodnár János* intézett gyűjtő beszédet a néphez. Ismertette a Nemzeti Tanács programját és kérte a népet, hogy ezt a programot tegye magáévá és a megvalósítását lelkesedésének minden tüzével és hatalmának minden erejével segítse elő.

(A tanács bejelenti a csatlakozást.)

Bodnár beszéde közben érkezett *Barabás Béla* főispán, *Varjassy Lajos* polgármester és *Lócs Rezső* helyettes polgármester. A tömeg éljenzéssel nyitott utat a város vezető férfiaknak, akik a pódium körül helyezkedtek el. A főispán *Bodnár* után a pódiumra lépett és a zúgó éljenzés elülte után bejelentette, hogy Aradváros csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz. A főispán a következőképpen kezdte beszédét:

— Szándékosan hagytam fent kalapomat a fejemen, hogy levehessem azt Arad népe előtt. Azután bejelentette, hogy Arad város főispáni hivatala a következő táviratot kapta:

„Körölvény.

A magyar Nemzeti Tanács átvette a kormányhatalmat az egész budapesti helyőrség és az egész államrendőrség nagy lelkesedéssel mellé állott. Minden vidéki várost felszólítunk, csatlakozzon azonnal az egyedüli törvényes kormányhoz, a Nemzeti Tanácshoz. Ez a távirat kiplakátirozandó, az összes parancsnokságok és közhivataloknak kiküldendő. A Magyar Nemzeti Tanács végrehajtó bizottsága.

A városi tanács azonnal tárgyalás alá vette a táviratot és egyhangulag kimondotta, hogy csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz és azt ismeri el egyedüli törvényes fórumnak. Bejelentem azt is, hogy Aradváros törvényhatósági bizottságát ma délután öt órára rendkívüli közgyűlésre hívtam össze, hogy a képviselőtestület szolidaritását kifejezhesse. Éljen a Nemzeti Tanács. Éljen az önálló független Magyarország.

Leirhatatlan lelkesedést idéztek elő a főispán szavai. A tömeg mámorosan kiáltotta:

— Éljen a városi tanács! Éljen a független magyar köztársaság! Éljen a Nemzeti Tanács!

Kalapok repültek a levegőbe, a nők virágokat szórtak a pódiumra. A tömeg határtalan lelkesedése közben jelentette ki *Kranovszky* úr, hogy holnap délelőtt a nyári színházban nagyszabású népgyűlést rendez a munkásság

és polgárság, amelyen meg fogják alakítani a Nemzeti Tanács aradi szervezetét.

(A rendőrség csatlakozása.)

Ezután Aradváros rendőrtisztviselői *Beretz Ferenc* rendőrkapitánnyal az élükön érkeztek az emelvény alá. *Beretz Ferenc* és dr. *Beregi Sándor* felléptek az emelvényre és *Beregi* felolvasta a rendőrtisztviselők, a detektívek és legénység deklarációját. A deklaráció értelmében a rendőrség híven esküjéhez, továbbra is helyén marad a rend fentartására, azonban magát politikai célokra felhasználni nem engedi és egyedül illetékes fórumának, a Nemzeti Tanácsot ismeri el. Riadó éljenzés fogadta a bejelentést.

A rendőrök proklamációja után *Knoblauch* Virgil 33-as hadnagy lépett az emelvényre. A tömeg ujjongó lelkesedéssel ünnepelte a fiatal hadnagyot, aki a következőket mondta:

— Mi katonatisztek most tanácskozzunk a várból a felett, hogyan vegyük ki részünket a nemzeti akcióból. Csak egy lehet a határozat, csak egy hadur ismerünk el, a Magyar Nemzeti Tanácsot.

A következő szónok *Béres János* volt, aki a vasutasokat hívta fel a csatlakozásra s utána a vihar morajlásával zúgott az „éljen”, a mikor *Révay Kálmán* járásbíró bejelentette, hogy az aradi bíróság ezután a nép nevében fogja meghozni ítéletét.

A felejthetetlen népgyűlés ezután véget ért. A hömpölygő emberáradat az *Andrássy*-tér felé vonult, azonban a mellék utcák felé is hatalmas tömegek mentek. Közben felhangzott a kiáltás:

— Menjünk a várba!

A *Petőfi*- és *Eötvös*-utcákon a tömeg ezrel vonultak a vár felé.

— Szólítsuk fel a katonaságot csatlakozásra!

— Szabadítsuk ki a politikai foglyokat!

Minden kiáltást ezer és ezer torok ismételt. A tömeg eleje már a várkapuhoz ért, melyet az ott levő őrség beakart zárni. A tüntetők irtózatos ereje azonban áttörte a hatalmas tölgyfa kaput, egy pillanat alatt elszedte az őrség fegyvereit s azokat a kövezeten pozdorjává törte.

A kapubejárati homlokzata alatt rövid percekre megállott a tüntető tömeg s irtózatos „abucg” kiáltásban tört ki. A homlokzaton ugyanis ott terpeszkedik az örökké vérre szomjas s magyar becsületre éhes kétfejű sas: Ausztria címere.

— Le Ausztriával.

— Verjétek le azt a címet!

S néhány vakmerő katona már fenn is volt a homlokzaton és hatalmas kalapáccsokkal, fejszékkel verte agyba-főbe a kőből faragott gyűlölt madarat.

Csak ezután indult a tömeg a vár fötere felé. Itt már *Fiedler Imre* őrnagy, térparancsnok és *Ernszt* százados fogadta a tömeget. — Hátuk mögött egy szakász fegyveres katona állott. *Fiedler* őrnagy megállásra szólította fel a tömeget, mely viszont azt kívánta a térparancsnoktól, hogy sapkáján levő rózsát vegye le. *Fiedler* és *Ernszt* szó nélkül engedelmeskedtek a kívánságnak. A tömeg vezetői *Fiedler* elé léptek és megmondták, hogy Arad népének az a kívánsága, hogy a katonaságot bocsássák ki a várból, hogy azok is együtt ünnepeljék a néppel a nemzeti feltámadás ünnepét.

Fiedler őrnagy erre fennhangon a következőket válaszolta:

— A város katonai parancsnoksága nevében felhívom Arad népét, hogy őrizze meg nyugalmát. Mi is testestől-lelestől azon vagyunk, hogy megcsináljuk az önálló független Magyarországot. Ez a munka azonban csakis rendben történhetik. Ezért felkérem a népet, hogy nyugodtan távozzon a várból és ha ennek a kívánságnak eleget tesznek, úgy becsület szavamra kijelentem, hogy a katonákat azonnal kibocsájtjuk.

A tömeg hangos éljenzéssel vette tudomásul a térparancsnok kijelentését. Majd megindult vissza a várkapun át. Előbb azonban az összes utjába került közös-ügyes dolgokat eltávolította: a fekete-sárgára mázolt

oszlopokat, a német nyelvű feliratokat, jelzőtáblákat; mindezeket bedobálta a Marosba.

— Éljen az önálló magyar hadsereg!

— Éljen a független Magyarország! Harogott ezer és ezer ajkon. Ezzel köszöntötték a várból kitóduló katonákat, akik sapkarózsáikat csak ekkor tépdesték le. A tömegben levő asszonyok és lányok vad hevülettel rohantak a katonákhoz, energikusan szólították fel azokat, kiknek mellén sárga-fekete szalagon függött az arany, ezüst, vagy bronz kitüntetés, hogy azonnal vegyék le. Mindez meg is történt.

(A csálai táborban.)

Ezután az állandóan növekvő tömeg a csálai barakktábor felé tartott, hogy az ott levő tüzérséget is felszólítsák a csatlakozásra.

Itt a kapuórség nem fejtett ki ellenállást és így a tüntetők néhány pillanat alatt ellepték az egész táborot. Ami ezután történt, azt nehéz szavakba foglalni. Az eseményektől valóssággal megittasodott nép és a fegyvelni szigorú magukról lerázott katonák összelelkézve hozzá láttak a fosztogatáshoz. Feltörték a raktárakat, kiszórták az udvarra a vadonatul ruhákat, bakkancsokat, hogy mindenki könnyen elláthassa magát a szükségesekkel és miután a különös felszerelés megtörtént, kezdetét vette a rombolás. Leirhatatlan dühvel törték, zúztak az emberek s miután már jóformán kö-kövön nem maradt, a romhalmazt felgyújtották.

A várból és a csálai erdő melletti tüzérszázárnyából egyenként szállingóztak vissza a tüntetők és azok a katonák, akiket a várból kiszabadított a tömeg s akiket most hátizsákokkal a hátukon, boldogan vonulnak az állomás felé, hogy onnan haza mehessenek. Az öröm, a felszabadultság boldog öröme ragyog az arcukon. Összelelkézve mennek civilek katonák.

— Vége a háborúnak — kiáltják — megyünk haza.

(Mennek a katonák a vasúthoz.)

A visszaözönlő tüntetők mindegyikének a kezében valami emléke van a rombolásnak. — Egy-egy fadarab a szilánkokká tört várkapuból, egy-egy tuséki puskacső, egy fölténytáska, egy szurony és az utcakövezeten mint elhasznált pezsgős palackok dugói valami hatalmas lumpolás után, a „K”-betűs sapkarózsák hevernek. Azokat már nem varrja vissza semmi hatalom.

Egy csapat fiatal katona jött énekelve a várból, a vállukon puskával és amikor a Szabadság-térhez értek, odavágták a fegyvereket a földhöz. Ezer darabokra tört a puskatus és ott maradt kezükben a fegyver lesóványodott vascsove.

— Verte volna meg az Isten, aki kitalált benneteket — mondták őszinte undorral halálán a gyilkos Manfichereknek.

Az öreg katonák özöne vonul az állomás felé. Énekelnek megittasodva a szabadság berától, hátukon a bornyu és szívükben a lelkesedés lángja lobog. Nem látszik itt vadnak, forradalmárnak egyik sem, csak boldog emberekkel van telve az utca, amely lezárt bolti redőkkel ünnepelte a tegnapi napot. A katonák, akiknél puská volt, megtöltötték és a levegőbe lötték s a durranásra ledőnten röppen-tek fel az utca galambjai.

(Megalakul a diák-tanács.)

Délután megalakult az aradi diákok tanácsa. A városháza elé vonult a lelkes diákcsoport, amelynek vezetői bementek *Varjassy Lajos* polgármesterhez és bejelentették, hogy a diákok örömmel hajlandók a rend fentartására vállalkozni és e célból megszervezik a diákok polgárőrségét. *Varjassy* polgármester lement a városháza előtt várakozó diákcsapathoz és kijelentette, hogy örömmel veszi tudomásul a diákság elhatározását s intézkedni fog, hogy *Green Nándor* főkapitány már a legközelebbi órákban felszerelje a diákságot fegyverekkel, ellássa utasításokkal és már a legközelebbi órákban szolgálatba állítsa. A diákok vezetői azonnal összeírták a százötven jelentkezett nagyobb diák nevét, kiállították részükre az igazolványokat és este 7 órakor a diákok a rendőrség épületében átvették a szolgálatot.

Arad városa osatlakozott a Nemzeti Tanácshoz.

Aradváros tanácskozó termére is leszállt ma délután a nagy idők forró hangulata. Sűrű rajokban jött a — nép. Ma igazán a nép. Nem a kivételesek, kik előtt virilis joguk alapján nyílik meg a tanácsterem ajtaja, hanem jött a polgárság és munkásság.

A karzat zsufolásig tömve, a markáns és érdekes munkás-profilok mellett lelkesedéstől kipirult női arcok pompáznak. A tömeget a karzat be sem tudja fogadni, le szorul a tanács terembe s a falak mentén állva hallgatja meg Arad ősz főispánjának a történelmi pillanatok aposztrofáló beszédét.

A lelkek izzanak a nap eseményeinek hatása alatt, de a tömeg is, a városatyák is anynyira önfegyelmézettek, hogy indulatszó, közbekiáltás nem hangzik el, mindenki a lenyűgöző nagy fordulat szenzációjában furdik s a pillanatot nagyszerűségét élvezzi.

Csak akkor tör ki elementáris erővel a lelkesedés, midőn Barabás Béla a megilletődéstől remegő hangon, de arcán az elszántság és határozottság kifejezésével jelenti ki:

— E pillanattól fogva nem ismerünk más urat magunk fölött, mint a Magyar Nemzeti Tanácsot s ettől az egyedül törvényes kormány hatalomtól várunk és fogadunk el utasításokat.

Ennek a kijelentésnek a szellemében folyt le a közgyűlés, melynek részletei a következők:

A főispán beszéde.

Pontban öt órakor vonult be a zsufolásig megtelt közgyűlési terembe Barabás Béla dr. főispán, akit lelkes éljenzéssel fogadtak.

Halotti csendben, az ünnepélyesség magaslatos áhítatában szólalt meg a főispán, akinek érces hangja betöltötte a közgyűlési termet.

— Amikor a törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlését megnyitóm, mondom a főispán, üdvözlöm a törvényhatóság tagjait és mindazokat, akik a rendkívüli közgyűlésre előttek. Az októberi közgyűlésen már bejelentettem, hogy a miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett be az önálló független Magyarország megvalósításáról. Az események azonban oly gyorsan követték egymást, hogy a kormányt elseperték helyéről. A nemzet, ez a megpróbáltatásokon keresztül ment és vérző nemzet nem várhatott tovább, maga vette kezébe sorsának irányítását. A frázisok ideje elmúlt, most a tettek mezejére kell lépniük. Elmondom, hogy mi történt ma. Reggel körtáviratot kaptam, amelyben a Magyar Nemzeti Tanács arról értesített, hogy átvette az ország kormányzását. (Lelkes éljenzés.) Ezt a táviratot a Nemzeti Tanács megküldötte az összes hatóságoknak, hivataloknak és katonai parancsnokságoknak. Én rögtön rendkívüli ülésre hívtam össze Arad város tanácsát, amely egyhangulag elhatározta, hogy csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz és kizárólag annak utasításait fogadja el. Ekkor én a városi tanács élén kimentem a vértanúk szobra elé, ahol Arad város munkássága és polgársága gyülekezett és a városi tanács nevében bejelentettem, hogy Arad város tanácsa csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz s hogy a város törvényhatósága délután rendkívüli közgyűlésre ül össze. A népgyűlés lelkesedéssel vette tudomásul a bejelentést. Az egybegyűlték egy része szétoszlott, más része a várba vonult, hogy a katonák kibocsátását kieszközölje. Ez történt ma délelőtt.

— Tekintetes törvényhatósági bizottság! Most itt vagyunk mi és nekünk is határozniuk kell. Ezért hívtam össze a rendkívüli közgyűlést. Én nemcsak mint a város főispánja, de születésem-től kezdve híve vagyok a függetlenségi eszméknek és törekvéseknek s ezért — egész nyíltan kijelentem — jogot érzem magamban arra, hogy én fogalmazzam meg a határozati javaslatot. Minden eifrázó bevezetés nélkül felolvasom a határozati javaslatot.

Határozati javaslat.

Arad sz. kir. város e célra egybehívott rendkívüli közgyűlése átértve és átérve a rohanó órák parancsolta nagy kötelességét a városi tanács javaslatához képest egyhangu lelkesedéssel kimondja, hogy Arad város közönsége osztatlan érülettel csatlakozik a magyar nemzeti tanács által hirdetett hazafias törekvésekhez s kívánjuk és elősegítjük programjának teljes megvalósítását.

Különösen pedig elsősorban kívánjuk a fegyverszünetet és békét, az ország belső rendjének fenntartását s hazánk területének épességét.

Kívánjuk az Ausztriától való elszakadást s a teljesen független Magyarországot s az ezt biztosító politikai, gazdasági, katonai intézmények, ugyszintén a magyar külképviselet haldéktalan megvalósítását.

Kívánjuk az általános, egyenlő, titkos, községenkénti, a nőkre is kiterjedő választójog sürgős törvénybe iktatását.

Kívánjuk a demokratikus közkormányzat uralmát.

Mindezekre nézve kérjük és elvárjuk a Magyar Nemzeti Tanács további sürgős utasítását, hogy a nemzet s Arad város népének jól fel-fogott érdekeit hazafias buzgalommal teljesíthessük.

Erről a Magyar Nemzeti Tanácsot táviratilag, — Arad népet pedig hírlapjuk által és falragaszokon értesítjük — azzal, hogy a múltak keserű tapasztalatain okulva, Arad város falain belül és határain ne ismerjünk egymás között vallás, faj, nemzetiség, rang és osztálykülönbséget, hanem mindnyájan egyenlő gyermekkel teadjuk városunknak, hazánknak.

Végül arra kérjük Arad népet, polgárait, munkásait, hogy mindnyájan testvéri szeretettel örködjünk városunk élet, vagyon és közbiztonsága felett. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

A pártok szónokai.

Barabás Béla dr. főispán: Azt óhajtom, hogy a határozati javaslatot egyhangulag, vita nélkül fogadja el a közgyűlés. (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Azonban nem korlátozhatom a bizottsági tagoknak azt a jogát, hogy felszólaljanak és esetleges módosításokat indítványozzanak.

Felkiáltások: Nem kell módosítás! Elfogadjuk. Barabás Béla dr.: Azt azonban tartozom előre kijelenteni, hogy mi más urat nem ismerünk felettünk, mint a Magyar Nemzeti Tanácsot. A míg ettől más utasítást nem kapunk, addig úgy én, mint a város vezetősége helyünkön maradunk és teljesítjük kötelességünket.

Nagy Sándor dr.: Én is azok közé tartozom, akik helyeslik azt, ha hozzászólás nélkül elfogadjuk a határozati javaslatot. Azonban az aradi függetlenségi párt nevében bátorságot veszek magamnak, hogy hozzászóljak a határozati javaslathoz. Nem akartam felszólalni, mert úgy érzem, hogy a turáni átok, a sok beszéd helyett most a tettek ideje következett be. Most fellépett a nép, amely hatalmas, mint az istenség és örökkévaló, mint a végtelenség. (Lelkes éljenzés és taps.) Évszázadokig nyögte ez a nemzet más állam igazját politikailag és gazdaságilag. A mindenkori kormányok halogató politikájukkal nem hozták meg az ország önállóságát. Most maga a nép vette kezébe a maga sorsának irányítását. Magyarország önállósága és függetlensége már megvan. A nemzet most megkezdheti azt a fényes pályát, amely reá vár. Tartozom kijelenteni, hogy ezt az evolúciót elsősorban a magyar munkásságnak köszönhetjük. (Perekekig tartó éljenzés és taps.) Most, amikor az ellenség határainkon áll, legelső feladatunk az, hogy azonnal megküssük a békét. Mi senkinek sem vagyunk ellensége, mi mindenkivel békében akarunk élni. (Lelkes éljenzés.) Ugy érzem, hogy ezekben a történelmi jelentőségű pillanatokban az értelem nem marad az érzelem mögött. Az érzelem és értelem egy abban, hogy azonnali meg kell kötni a békét és azonnal meg kell kezdeni azokat a reformokat, amelyek a békével megmentett Magyarország új alapjai lesznek. Szívem egész lelkesedésével, a nagy pillanattól

mélységesen meghatva fogadom el pártom nevében a határozati javaslatot. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Sulik Kálmán: Mint a szociáldemokrata párt egyetlen képviselője a törvényhatóságban elfogadom a határozati javaslatot. Tartozom azonban bejelenteni, hogy holnap megalakul a néptanács, amely el fogja mozdítani helyéről ezt a törvényhatóságot, amely nem képviseli a népet és nem bírja a nép bizalmát. Éljen a népuralom! (Hosszantartó éljenzés.)

Zima Tibor: Nem szívesen zavarja meg az összhangot felszólalásával. A határozati javaslatot pártja nevében elfogadja. Az ötven éves hónap most éli ki legválságosabb perceit. Az ország sorsa azoknak a millióknak kezébe került, akiket a mindenkori kormányok butaságban, sötétségben tartottak, pálinkával itattak, csak hogy dokumentálhassák a világ előtt, hogy ezek a milliók nem méltók a jogokhoz. A magyar népben azonban megvan az erő nemcsak arra, hogy az országot fenntartsa, hanem arra is, hogy országot alkosson. (Éljenzés és taps.)

Barabás Béla dr.: Örömmel adok kifejezést, hogy az általam megszerkesztett határozati javaslat leghűbb kifejezője a hangulatnak. Az egyik felszólalásra azt válaszolom, hogy mi senkinek másnak nem engedelmességek, mint a Magyar Nemzeti Tanácsnak. Akármilyen néptanács alakuljon is, ennek is követnie kell a Magyar Nemzeti Tanács utasításait. (Felkiáltások: Ugy van!)

Távirat a Nemzeti Tanácshoz.

Ezután örökké emlékeztető, ünnepélyes, magaslatos pillanatok következtek. A főispán indítványára az egész törvényhatóság felállt és mély-séges csendben mondotta ki a főispán a határozatot:

— Én, Arad város főispánja, kimondom az egyhangu határozatot, hogy

Arad város törvényhatósági bizottsága csatlakozik a Magyar Nemzeti Tanácshoz és kizárólag ennek utasításait követi.

Felzúgott a lelkes éljenzés és taps, amely percekig viharczott. Ezután a főispán felolvasta a Nemzeti Tanácshoz küldött táviratot, amely így hangzik:

Magyar Nemzeti Tanács Budapest. Ma vett táviratra hazafias örömmel közlöm. Én, Arad szabad királyi város népe, polgársága és munkássága határtalan lelkesedéssel csatlakozott a Magyar Nemzeti Tanács törekvéseihez és programjához. A továbbiakra nézve kérjük és várjuk az utasításokat. Arad becsületes népe örködni fog az élet-, vagyon- és közbiztonság felett. Barabás Béla főispán. (Éljenzés és taps.)

A főispán ezután a közgyűlés tudomására hozta, hogy a várból és a császári harakk-táborból a katonák a vasuti állomáshoz vonultak. Mint-hogy a nagy tömeg egyszerre nem tud elutazni, sok katona kénytelen lesz az éjszakát a vasuti állomások környékén eltölteni. A katonák részére a városi tanács vacsorát készített. (Helyeslés.) Minthogy katonaság és rendőrség nem áll rendelkezésre, nekünk kell gondoskodni az élet- és vagyonbiztonságról. Azt indítványozza, hogy alkítsanak polgárőrséget, amelyben a törvényhatóság tagjai különböző tisztviselők és munkások vegyenek részt és jelentkezzenek a főkapitányi hivatalban.

— Azt hiszem, mondotta a főispán, hogy e rövid félóra alatt évtizedek mulasztásait hoztuk helyre. Azzal rekesztem be a közgyűlést, hogy éljen a független, szabad, demokratikus Magyarország!

— Éljen a főispán! zúgott az egész terem. S ezzel Arad város történelmi jelentőségű közgyűlése véget ért.

A Máv. csatlakozása.

A rendkívüli közgyűlés előtt az aradi üzletvezetőség népes küldöttsége jelent meg a főispánnál és bejelentette, hogy Arad összvásutasága csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz. A főispán a bejelentést örömmel vette tudomásul és megkérte a vasutasokat, hogy ügyeljenek a közrendre és lépjenek be a polgárőrségbe.

Fellázadtak a katona-fegyencek.

Lefegyverezték az őrséget. — A tisztek gépfegyverrel lőttek. — 20 fegyeno meghalt.

Ma este hét óraker, miután már teljesen elcsendesült Arad népének lelkes tüntetése, sajnálatos eset rontotta le az ünnepi hangulatot. Az aradi várban, ahol mintegy 900 különféle gonosz-tettekért elítélt fegyencet tartanak fogva, a fegyencek fellázadtak, lefegyverezték a kevés számú őrséget és több, mint 200 fegyencnek sikerült az est sötétjében elmenekülni. Az éppen ott ülészi tisztek éberségének és ügyességének köszönhető, hogy mind a 900 fogoly nem szabadult ki. Az ott levő tisztek ugyanis gépfegyvertűzzel akadályozták meg a fegyencek kirohanását. A fegyencek kiszabadulásáról a következő tudósításunk számol be:

A várban a helyőrség tisztjei ülést tartottak *Reich* Feren altábornagy elnöklése alatt, amelyen egyhangúlag elhatározták a Nemzeti Tanács hoz való csatlakozásukat. Az ülés alatt *Meisl* János százados berohant és magából kikelve kiáltotta:

— *Uraim, a fegyencek lefegyverezték az őrséget önnelnek ki a fegyverházból!*

Erre a tisztek kiszaladtak a vár udvarára, ahol akkor már a fegyencek szárai igyckeztek a vár nyitott kapuja felé. *Meisl* százados a tisztek segítségével pillanatok alatt egy gépfegyvert szerelt fel, a tisztek kezébe puskát adott és a következő percben megszólaltak a fegyverek. A gépfegyver zakatolva szörten golyós golyókat a menekülni akaró fegyencekre, akiknek soraiból tíz számra estek el az emberek. Valóságos ütközet fejlődött ki. A fegyencek neki mentek a tiszteknek, akik a kezükben levő puskával verték vissza őket. Végre is a gépfegyver serény munkája

visszavonulásra kényszerítette a gonosztevőket, akik hanyatt-homlok rohantak vissza a fegyverház épületbe. Az épület előtt a földön számos halott és súlyos sebesült maradt, amelyeknek számát husznál többre becsülik, amit azonban a nagy sötétség miatt s mert nem áll elég ember a parancsnokság rendelkezésére, eddig megállapítani nem lehetett.

A fegyencek többsége visszamenekült a fegyverház épületbe, azonban több, mint kétszáz fegyencnek sikerült elmenekülnie a sötétség leple alatt.

Fiedler őrnagy *Green* Nándor főkapitánnyal még az est folyamán minden intézkedést megtett a foglyok kézrekerítésére. A rendőrkapitányságot a diákság, a munkások és polgárok őrségével erősítették meg, akik felfegyverkezve erős járőrök-ként járják be a várost. Az éjszaka folyamán a járőröknek sikerült 50 fegyencet összeszedniök, akiknek nagy része önként jelentkezett. A rendőrségen egész éjjel nagy mozgalom volt, egyik őrséget a másikat váltotta fel, *Green* főkapitány és *Fiedler* őrnagy egész éjjel a rendőrségen tartózkodnak. A polgárőrséghez a térparancsnokság csak 60 fegyveres katonát adott, miután több fegyveres erő nem áll rendelkezésére. A katonák ugyanis a tüntetés után félre magyarázva a helyzetet, hazamentek.

A várban egész éjjel tisztek teljesítettek szolgálatot. A tisztek álltak posztot kezükben puskával és tisztek álltak a gépfegyver mellett, amely a fegyverház épület kijáratának van irányítva. *Green* Nándor főkapitány az esetet telefonon jelentette a belügyminiszternek és valószínű, hogy holnap megérkeznek Budapestről a Nemzeti Tanács hű katonái a rend fenntartására.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Péntek délután: *Molnár és gyermeke*. — Este: *Kis szeleburdi*, új operette. B) bérlet.

Szombat délután: *A szerető*. Este: *Kis szeleburdi*. C) bérlet.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton, november 2-án: *Május*, életkép. Ur! dráma. *Lády*, tragikomédia. Három felvonásos bemutató.

Vasárnap, november 3-án délután mérsekelt helyárrakkal: *Benn az erdőn*, színmű, este rendes helyárrakkal: *Május*, életkép. Ur! dráma. *Lády*, tragikomédia.

* **Premier a Modern Színházban.** Három kitűnő bemutatóra készül nagy gonddal az aradi Modern Színház. A „Május”, Ur! és Lády kerülnek színre a szombati előadásban, amely elé általános nagy érdeklődéssel tekint a közönség. A szombati előadásra már a jegyek nagyrésze elkelt Vasárnap délután a közönség óhajára *Garvay* Andor híres színműve: „Benn az erdőn” tüzte ki a hírsúlyt, vasárnap este pedig megismétlik a szombati újdonságokat.

* **A színházi iroda hírei.** Ma pénteken két előadás, délután fél 4 óraker a *Molnár és gyermeke*, dráma. Este operette újdonság, a *Kis szeleburdi* operette a következő szereposztással: *Báróné*: *Bánházy*, *Jutta*: *Horváth* Mici, *Nelli*: *Miklóssy*, *Valter*: *Gömöri*, *Tedor*: *Lenkey*, *Johan*: *Várnay*, *Percha*: *R. Tóth*, *Flórián*: *Gyöző*, *Zenobia*: *Matolcsiné*, *Elza*: *Thomay*. Az operette újdonság mától sorozatos előadásban kerül színre.

* **A szerető.** *Bródy* Sándor kiváló színművének holnap, szombaton délután lesz az első délutáni előadása. Főbb szerepekben *Csige* *Böske*, *Szeghő* *Lili*, *Bánházy*, *Benkőné*, *Thomay*, *Várnay*, *Kertész*, *R. Tóth* *József*, *Ungvári* stb. — Vasárnap délután a *Csárdás királynő* kerül színre.

Leégett a csálai

barakk-tábor.

— **Fosztogatott a csőcselék. — Késmillió korona kár.** —

Arad mai lélekemelő napjának egyetlen foltja van: a csálai katonai barakk-tábor, miután teljesen kifosztották, felgyújtották. Amikor a tüntetők egy csoportja délután künn volt a barakk-táborban, hogy az ott állomásozó katonaságot csatlakozásra szólítsa fel, a katonák nekieszték a felszerelési raktáraknak. Felszerelték magukat cipővel, ruhával, fehérneművel, összeszedték holmijukat, többen oldalfegyverüket is magukhoz vették és a vasúti állomásra vonultak, hogy hazautazzanak. A katonáktól, akik bizony rongyosan jártak a közös katonai vezetés bölcs előrelátása miatt, senki sem sajnálta a jó kincstári holmit.

Hamarosan alig maradt katona a barakk-táborban. Ekkor azután munkába lépett a csőcselék: a külvárosok söpredéke. Kiskoruk behatoltak a raktárakba és mindent elhurcoltak: bakkancsokat, megmaradt fehérneműt, karabélyokat, *Frommer*-pisztolyokat, kézi-gránátokat, pokrócokat, lószerszámot. Az éléstárakat teljesen kifosztották.

A suhancok a karabélyokkal a levegőbe lövöldöztek és még jobban növelték az általános zavart. Egyszerre néhány suhanc szalmát hordott az egyik barakk mellé. A szalmát meggyújtották. Tüzet fogott a barakk is, amely csakhamar lángban állott. Ekkor már este volt és a nyugati égboltot vörhenyesre festette a tűz. A tűzoltóság kivonult és az égő barakkot eloltotta.

Este fél kilenc óráig csend volt a táborban. Ekkorára azonban ismét összeverődött a csőcselék, amely meggyújtotta az összes barakkokat. A tűz messzire megvilágította a környéket. A nyugati égbolt egész éjszaka biborszínből uszott. A város közepéből is látni lehetett

az égő épületekről felfelé gomolygó füstoszlopokat. A környék lakossága között a legnagyobb rémület uralkodott, mert a felfegyverzett suhancok folyton lövöldöztek.

Kilenc óraker egy tűzoltókocsin rendőrtiszt vezetésével felfegyverzett polgárőrök mentek ki a táborba, hogy a csőcseléktől megtisztítsa a környéket.

A környéket különben is veszedelem fenyegeti, mert suhancok kézigránátokat vittek haza, amelyekkel nem tudnak bánni.

Felhívás

Arad sz. kir. város közönségéhez!

A nemzeti kormány megalakult. Ennek első feladata a külső béke megteremtése, de egyúttal a belső béke biztosítása, s a megzavart jogrend helyreállítása is, mert külső ellenségeivel szemben csakis rendezett belső viszonyban élő állam léphet fel kellő sullyal.

Városunk hazafias polgársága teljes és osztatlan lelkesedéssel állott a nemzeti kormány mellé, melytől a külső béke megteremtését s országunk alkotmányának újjászületését, hazánk békés és demokratikus fejlődését, egy szabadabb s az emberi jogok legteljesebb érvényesülésén felépülő Magyarország megteremtését várja.

Amikor azonban egyfelől városunk összirtóssága a kor szellemét megértő imponáns tüntetéssel a Nemzeti Tanács mellé állott, másfelől sajnos kellett tapasztalni, hogy a nagy idők intelmeit meg nem értő, kevesebb politikai érettséget tanúsító elemek oly cselekedetekre ragadtatták magukat, melyek következményei városunk lakosságát a legnagyobb bizonytalanságba helyezték s amelyek az új idők nagy feladatainak gyors és égetően sürgős megoldását hátráltatják, sőt megghiusítani képesek. Ezen elítélendő cselekedetek eredményezték a helyőrség egy részének elszéledését, közönséges bűncselekményeket elkövető katonai fegyencek egy részének kiszabadulását, gyujtogatást, vagyonrongálást, a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetését.

Nyomatékosan kérem tehát a lakosságot, őrizze meg nyugalmát, s támogassa a hatóságot a rend és közbiztonság teljes helyreállításán kifejtett nehéz munkájában. Tartózkodjék minden oly természetű tüntetéstől, vagy cselekménytől, ami a közrend és közbiztonság megzavarására vezet.

A városban netalán még bujkáló szökevény fegyencek s félrevezetett katonáknak menedékhelyet ne adjon, hanem adja át őket a polgári vagy katonai hatóságnak. A katonai fegyvereket és felszerelési cikkeket, melyek a városban található, hivatalomban azonnal szolgáltatassa be, illetve azok hollétéről haladéktalanul jelentést tegyen. A szülőket, gyámokat, tanonctartó gazdákat pedig nyomatékosan felhívom, hogy gyermekeiket, gyámoltjaikat, tanoncaikat a köz érdekében igyckezzenek otthon tartani, hogy éretlen elemek cselekedetei a kormány és hatóságok munkáját meg ne zavarják.

Bizva a közönség hazafias érületében, a közrend és közbiztonság, mint állami ügyünk előfeltételének szeretetében kérem a közönséget, hogy a köz javára irányuló munkájában a hatóságot támogassa s abban segítségünkre legyen.

Arad, 1918. október 31.

Green Nándor, főkapitány.

Megalakult a Károlyi-kormány.

(Budapest ünnepli az új miniszterelnököt.)

Budapestről jelentik: Károlyi Mihály gróf ma délelőtt József főherceg kérésére felment a budai várba, ahol a főherceg személyesen is közölte vele, hogy a király kinevezte miniszterelnökké és megbizta a kormány megalakításával. Károlyi elfogadta a megbízást és gyalog indult vissza a központi városházára, ahol a Nemzeti Tanács ülésezett. Az új miniszterelnököt óriási tömeg kísérte végig az uton, folyton ünneplve, éljenztek és virágokat dobáltak elébe. Mikor Károlyi bemett a központi városházára, az ülésező Nemzeti Tanács előtt kijelentette, hogy a király kinevezte miniszterelnöknek és megbizta a kormányalakítással. A Nemzeti Tanács ezt tudomásul vette és nyomban megkezdte tanácskozását a kormány alakításáról.

Károlyi a következőképen alakította meg kormányát:

Miniszterelnök: Károlyi Mihály gróf.
Belügyminiszter: Batthányi Tivadar gróf.
Kereskedelmi miniszter: Garami Ernő.
Vallás- és közoktatásügyi miniszter: Lovász Márton.
Földmivelésügyi miniszter: Buza Barna.
Népjóléti miniszter: Kunfi Zsigmond.
Közélelmezési miniszter: Nagy Ferenc.
Nemzetiségi-tárca nélküli miniszter: Jászi Oszkár.

A Károlyi-kormány ma délután négy órakor a központi városházán megtartotta első minisztertanácsát. Az új kormány tagjai ma este fél nyolc órakor felesküdték Károlyi Mihály grófnak.

A király megengedte a katonaság csatlakozását a Nemzeti Tanácshoz.

(Holnap zenés felvonulást rendez az aradi helyőrség.)

A Magyarországon állomásozó katonaságnak örömmünnepe volt a mai nap. A király megengedte, hogy a magyar katonaság a Magyar Nemzeti Tanácshoz csatlakozzék és ennek ajánlja fel szolgálatait. A katonaság tehát, amely tegnap Budapesten és ma Aradon spontán elhatározásból és lelkesedésből csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz, egyáltalán nem követett el esküszegést, amikor a Nemzeti Tanácshoz csatlakozott, hanem a hazai iránti kötelességét teljesítette, amikor az egyedüli illetékes kormányhatalom mellé állt.

A királynak ez az elhatározása az aradi helyőrség tisztjeinek ma este tartott értekezletén lett nyilvánvalóvá. A garnizon tisztjei ugyanis ma este értekezletet tartottak, hogy megbeszéljék a további teendőket. A temesvári katonai parancsnokságtól ugyanis az az értesítés érkezett, hogy a temesvári katonai parancsnokság a Nemzeti Tanácshoz csatlakozik. Együttal távirati értesítés is érkezett az aradi katonai állomásparancsnokhoz, amely szerint a király megengedte, hogy a közös hadsereg, a honvédség, csendőrség és az összes alakulatok felajánlják szolgálataikat a Magyar Nemzeti Tanácsnak és magukat ennek rendelkezésére bocsáthatják.

Ezt a bejelentést Resch Ferenc altábornagy állomásparancsnok terjesztette elő a megjelent tisztok lelkes éljenzése között.

A tiszti értekezlet ezután elhatározta, hogy még ma este zenés demonstrációt rendez a városban s ezzel dokumentálja, hogy az aradi helyőrség csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz. A mai zenés-lakarodó azonban a katonafegyverek lázadása miatt elmaradt. A lázadásról egyébként lapunk más helyén számolunk be. Az értekezlet úgy határozott, hogy a zenés felvonulás holnap délelőtt lesz.

A katonatiszti értekezlet egy bizottságot küldött ki, amely katonatanácsnak tekintendő. E bizottság tagjai Resch Ferenc altábornagy, Fiedler László őrnagy t. parancsnok. A 33-ik gyalogezred megbízásából Szady Elemér tartalékos hadnagy és Bedő Árpád dr. t. zászlós. A repülő osztag képviselői Medvey Frigyes őrnagy és Korbuly László százados. A bizottságban a Jüzerséget Iváscu György és Kellner századosok képviselik. A csendőrség részéről Bászler János százados, a honvédség részéről Györgyössy Iván százados küldetett ki. Az orvosokat Bürger Géza dr., Máthé Lajos dr. és Auszterweil László dr. képviselik. A bizottság tagjai még Nagy Imre és Offner Hugó főhadna-

A bizottság először egyik aradi napilap szerkesztőségében tanácskozott azokról a módzatokról, hogyan volna Arad közbiztonsága megóvható. Majd a szerkesztőségből a rendőrségre ment a katonatanács, hol ugyane tárgyban Green főkapitánnyal folytattak tanácskozást. Megállapítható, hogy az értekezletek a legjobb reménységgel vannak, hogy Aradon az élet és vagyonbiztonságot megtudják óvni.

Amnesztiát ad a Nemzeti Tanács.

(Bécsből hazajönnek a magyar katonák. — A Nemzeti Tanács a katonákhoz.)

Budapestről jelentik: A Nemzeti Tanács intézkedésére az igazságügyminiszterium táviratilag elrendelte, hogy mindazok, akik felségsértés, királysértés, hűtlenség, lázadás, hatóságok és magánosok elleni erőszak, továbbá izgatás, vagy lázítás miatt előzetes letartóztatásban vannak, vagy már büntetésüket töltik, azonnal szabadláb-
ra helyeztessenek.

Bécsből jelentik: A bécsi katonai és polgári hatóságok megengedték a Bécsben tartózkodó magyar tiszteknek és katonáknak, hogy rögtön visszatérjenek hazájukba és a Magyar Nemzeti Tanács rendelkezésére álljanak.

Budapestről jelentik: A Nemzeti Tanács ma a katonákhoz egy újabb proklamációt intézett, amelyben felkéri őket, hogy a szesz italok élvezetétől tartózkodjanak. Az új rendőrfőkapitány Dietz János szintén kiáltványt adott ki, melyben felhívja Budapest közönségét, hogy ne romboljon, hanem védje meg a magántulajdont.

A Nemzeti Tanács a következő parancsot adta ki a fronton levő katonákhoz:

— A Nemzeti Tanácsnak tudomására jutott, hogy Kazy József báró, Wenckheim László gróf, Simon Elemér, Bárczay Ferenc, Pál Alfréd, Muszay Gyula és Sztankovánszky Imre képviselők a frontra utaztak, hogy a hadsereget a Nemzeti Tanács ellen lázítsák. A Nemzeti Tanács felszólítja a fronton levő katonákat, hogy az illető képviselőket haladéktalanul szállítsák vissza. Nemzeti Tanács.

Polgárőrség ügyel a biztonságra.

(Green Nándor főkapitány nyilatkozata.)

A mai nagy, történelmi nevezetességű nap után, amelyben Arad város egész polgársága oly, impozáns módon kivette a részét, különösen nehéz és felelősségteljes feladat hárult a város rendőrségére. A csodálatos következetességgel és szédületes gyorsasággal lepergő események néhány óra alatt megfosztották a lakosságot a közbiztonság oly jól eső érzésétől, a végsőkig felizgatott tömegek szabad prédájává téve mindent; vagyont és életet. A helyzetet súlyosította az, hogy a városban kettszáz fegyenc fellázadt és miután nem állott elég erő a megíékezésükre, elhagyták a fogházat és elszéledtek a városban. Ilyen nehéz körülmények között indult neki a rendőrség a mai éjszakának, csak egy célt tűzvé ki maga elé: minden körülmények között hárak közé szorítani az indulatokat.

Amint azt ma délután Arad város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésén elhatározta, a főkapitányságon hozzáálltak a polgárőrség megszervezéséhez. A feladat megoldása nem ütközött nehézségekbe, az ipar nagyszámu jelentkezők közül könnyű volt válogatni a szolgálattételre legalkalmasakat. Rövid negyedóra leforgása alatt állott feljegyezve egy kétszáz főből polgárőr-csapat, felerészben hivatalos iparosokból, munkásokból, felerészben kereskedelmi iskolai tanulókból. A száz kis csapatot járőrökbe osztották, a járőr élére egy rendőrtiszt, katonai egy megbízható altiszt állott s miután detektívvel is megerősítették számukra dultak körutjukra, biztosítani a város ságának nyugalalmát. Mikor e sorokat erős polgári örök járják be az utcákat.

Kérdést intéztünk Green Nándor főkapitányhoz, aki a következőket mondotta el a polgárőrség megszervezéséről:

— A jelen körülmények között a csekély számu rendőrlegénységet körülbelül 200 főnyi polgárőrséggel egészítettük ki. Ez a szám azonban még nem végleges, mert állandóan újabb és újabb jelentkezők jönnek. A polgárőröket fegyverrel és megfelelő számu tölténnyel szereljük fel. Ma este még nem jelöljük meg semmi különös ismertető jellel a polgárőröket, ez ebben a pillanatban nem is fontos. Egyenként csak az lehet a legfőbb óhajunk, hogy a ma éjjel minden baj nélkül menjen el, mert holnap már hiszem, hogy helyreáll a teljes nyugalom és a rend.

Az éj folyamán egy nagy hadsereg főhadiszállásához hasonlított a főkapitányság. Az összes rendőrtisztek és rendőrlegénység szolgálatot teljesít. A főkapitány hivatalos helyiségében Green főkapitány, Beretz rendőrkapitány, Fiedler őrnagy t. parancsnok és több katonatiszt tanácskoznak, meghallgatják a gyors egymásutánban beérkező jelentéseket és ezeknek megfelelően intézkednek. A rendőrség kapuján visszatérő polgárőr járőrök fordulnak be és ujak hagyják el azt. A rend fölött őrködőknek az az egyhangu meggyőződésük, hogy a nyugalmat és rendet sikerülni fog mind végig fenntartani, nehézséget csak az elsőkötött fegyverek okozhatnak, ha nem sikerülne őket idejében leszerelni.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy

HIREK.

Az aradi lapok új előfizetési díjai.

Jeleztük már, hogy az aradi naplapok ez év november 1-ével felemelik előfizetési díjaikat, mert az újságpapír és a nyomdai anyagok árának folytonos emelése rákényszeríti őket a lap megdrágult előállításí árának részleges áthárítására. Az emelés mérvé nincs arányban az anyagok: festék, papír, olaj, stb. árának és a munkabérek emelkedésével s az új előfizetési díjak — bár elkeserítően magasak — korántsem érik el bármely fogyasztási cikknek háborus ár-emelkedését és alacsonyabbak a fővárosi napilapok előfizetési díjainál is, holott köztudomásu, hogy ezek nagy példányszáma az önköltségeknek egészen más elosztását teszi lehetővé. Minden reményeségünk az, hogy rövid idő választ el már a béke visszatérésétől s nem kell fentartanunk az új előfizetési díjakat, amelyek legnagyobb elenségei a lap tulajdonosok legfőbb üzleti érdekének: a lap terjesztésének.

A november elsején életbelépő új előfizetési díjak a következők:

egész évre	84 korona
fél évre	42 korona
negyed évre	21 korona
egy hónapra	7 korona
egyves példányszámok ára (pályaudvarokon is)	—30 fillér.

Természetes, hogy a kiadóhivatal mindazon előfizetőktől, akik a lapot az év végéig már kifizették, az előfizetési-díj különbözését az év hátralévő részére nem szedi be.

Közlöny, Arad és Vidéke, Aradi Hírlap.

Alakul meg az aradi néptanács.

(A helyörség csatlakozása.)

Ünnepé lesz holnap Arad város polgárai és munkásságának. Holnap délutánkor a nyári színház előtt megalakul a Nemzeti Tanács aradi szervezete, az aradi néptanács.

A néptanácsnak az elnökön kívül tagja lesz. Az elnök és tíz tag az aradi néptanácsból kerül ki, ami azt dokumentálja, hogy az aradi munkásság nagy lelkesedéssel veszi ki részét az önálló, független Magyarország kiépítése munkájából. A néptanács öt tagja a függetlenségi és 48-as pártból, öt tagja pedig a radikális pártból kerül ki.

A gyűlést az aradi szociáldemokrata-párt rendezi. Az előkészületekből ítélve, a gyűlés oly imponáló lesz, hogy ahhoz fogható Aradon még nem volt. Részt vesz azon a polgárságon és munkásságon kívül Arad város tanácsa és Aradvármegye vezetősége is. Grandiózusnak ígérkezik a gyűlés azért is, mert csatlakozik hozzá a helyörség is, amely zene szóval élén vonul a lelkes polgárok és munkások közé.

Arad város polgárai és munkásai egyhangú lelkesedéssel fogja megalakítani a Nemzeti Tanács aradi szervezetét. Mindenki ott legyen, hogy a gyűlés minél imponálóbb, minél egyszerűbb legyen!

— Az „Aradi Közlöny“ tekintettel a mai napok nagy eseményekre, szombaton, november 2-án a rendes időben megjelenik.

— A királyi pár Schönbrunnban. Bécsből jelentik: Ama hírekkel szemben, amelyek szerint a király és királyné Gödöllőre utaztak volna, mivel Bécsben magukat nem érezték biztonságban, a bécsi lapokat úgy értesítik, hogy a királyi család Schönbrunn kastélyában tartózkodik, ahol az uralkodó egész nap pártvezéreket és politikusokat fogadott kihallgatáson.

Budapestről jelentik: A királyi pár gyermekeinek a Magyar Nemzeti Tanács elnöki hivatalában tartózkodnak, az éjjeli forradalmi események hatása alatt elmenekültek Reichenaubába.

— József főherceg fia a Nemzeti Tanács védelme alatt. Budapestről jelentik: József Ferenc főherceg, József főherceg idősebb fia Budapestre érkezett és a Nemzeti Tanács védelme alá helyezte magát.

— Lukachich tábornok elmenekült. Budapestről jelentik: Lukachich tábornokot tegnap hajnalban, mint ismeretes, elfogták és azóta lakásán őrizték. Egy Szántó nevű katona ma Lukachich ötödik emeleti lakásának egyik szobájába bezárta a tábornokot, akit haditörvénytörés el akartak állítani. Valaki azonban civilruhát csempészett be a tábornokhoz, aki azzal megszökött.

— Temesvárott szovjet-tanács alakult. Temesvárról telefonálja tudósítónk: Temesvár város polgársága, munkássága és helyörsége ma imponáló népgyűlést tartott. A népgyűlésre Budapestről az a hír érkezett, hogy a király lemondott. Erre a népgyűlés kimondta, hogy Temesvár székhellyel Temes, Torontál- és Krassó-Szörény vármegyék területére megalakította a szovjet-tanácsot, hogy a rendet és a közbiztonságot fenntartsa. A szovjet-tanács élén dr. Róth Ottó, a temesvári szociáldemokrata-párt vezére és Bartha alezredes áll. A városban a legnagyobb rend uralkodik. A katonák levették sapkarózsájukat, de nem távoztak el. A gyárakban három óra hosszat szünetelt a munka.

— Adler Viktor — külügyminiszter. Bécsből jelentik: A német Nemzeti Tanács dr. Adler Viktort, a szociáldemokrata-párt vezetőjét külügyminiszternek nevezte ki.

— A forradalom egy tragikus epizódja. Budapestről jelentik: A ma délelőtti események során teljesen elveszett egy megrázó epizód. Kora délelőtt a Nagymező-utcában egy katona megszólított egy fiatal huszárhadnagyot, hogy rozettáját vegye le. A huszárhadnagy, egy fiatal fiú, aki úgy látszik, nem tudott még az éjszaka történetéről, meglepődve tiltakozott a felszólítás ellen és ezeket mondotta:

— Nem veszem le, mert én felelős vagyok katonája vagyok öfelségének.

A katona fegyvert rántott elő és a következő pillanatban hatalmas döbbenés rázkódtatta meg a levegőt csöndjét és a huszárhadnagy hátrazuhan. Holttestét nagy tömeg vette körül, míg a mentők, a hullát el nem vitték.

— Nagybecskerek is csatlakozott. Nagybecskerekről telefonálja tudósítónk: A város polgársága és munkássága ma este egyhangú lelkesedéssel csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz. A gyűlésről távozó polgárok katonatisztekkel találkoztak. A polgárság és katonaság összeülkezett és nagy lelkesedés közben a himnuszt és Kossuth-nótát énekelve vonult végig a város főutcáján. A Kiss Ernő-szobor előtt szónokok lelkesítő beszédekét mondták. Richter százados, aki a 12. gyalogezred pótzászlóaljának parancsnokságát átvette, arra buzdította a katonákat, hogy tartsák fenn a rendet és mint magyar katonák tegyék meg kötelességüket. Arra kérte a polgárságot, hogy ne bántalmazza a városban állomásozó német katonákat, akik ellen az utóbbi napok eseményei óta nem volt barátságos a hangulat. A városban mintaszerű a rend.

— Koresk. szakoktatás. Nov. 1-én új tanfolyam. Gyors- és gépirás, könyvtel, számtan stb. Gyors- és gépiróiskola Lázár Vilmos-utca 2. sz.

— Megszűnt a cenzura-bizottság. Budapestről jelentik: A diadalmas forradalom első napján a parlamenti épület egyik szárnyában működő egyik cenzura-bizottság ma bezárta helyiségeit és a hivatalos harctéri jelentéseket sem adhatta ki.

— Riasztó hírek a visszatérő katonákról. Bécsből jelentik: Lammasch miniszterelnök tegnapi beszéde, amelyben őva intette a katonákat a frontról való tömeges visszaözléstől, ma rendkívül nagy riadalmat keltett Bécsben. Ma az a hír érkezett Bécsbe, hogy az olasz frontról tömegesen jönnek el a katonák. Nagyobb csapatokba verődnek össze és az utjukba eső városokat és falvakat kifosztják és felgyújtják. Ezzel egyidejűleg olyan hír is érkezett, hogy a katonák az olasz fronton több helyen letették a fegyvert. Az a hír jött, hogy a 35. közös gyalogezred önkéntesen otthagya a frontot. Ugyanez a hír érkezett egy ukrán gyalogezredről is.

— Halálozás. Sulyos csapás érte özvegy Gross Károlyné iskolaigazgatót. Leánya: Gross Ella tanítónő élete tavaszán rövid szenvedés után tegnap délután elhunyt. Korai halálával mélységes gyászba döntött kiterjedt előkelő családot. A temetés november 1-én délután fél 4 órakor lesz a Bercsényi Miklós-utca 29. számú gyászházban.

— Béke-ut Budapest. Budapestről jelentik: Ma délután a Vilmos-császár-ut minden házára ezt a nyomtatott cédulát ragasztották ki: Béke-ut. A cédulára rá van nyomva az illető házszáma is.

— Gyertya és aszaltszilva kiosztás. Értesítem a kereskedőket, hogy a 6. számú élelmiszer-jegy családunkint 1 darab 12-ös, vagy ennek megfelelő súlyú kisebb gyertya kerül kiosztásra, melynek kicsinybeni eladási ára 50 fillér. Ugyanezen alkalommal aszaltszilva jegy nélkül kerül kiosztásra, ennek kicsinybeni eladási ára 4 korona 40 fillér kilogrammonként. Felszólítom az I., II., III., IV., V., VI. kerületbeli kereskedőket, hogy pénteken, november 1-én, a VII., VIII., IX., XI., XII. kerületbelieket, hogy november 2-án szombaton utalványaik kiváltása végett hivatalomban jelenjenek meg. — A közlekedési hivatal vezetője.

— Meghívó. Az Aradi és Aradvidéki nevelőmunkások szövetségének tagjait november 1-én d. e. 10 órai kezdettel a Kazinczy-utcai iskolában tartandó ülésre hívjuk meg. A gyűlés tárgya a Magyar Nemzeti Tanácshoz való csatlakozás kimondása. — Az elnökség.

— Petroleum kiosztás. Értesítem a kereskedőket, hogy ez alkalommal a 2-ik számú petroleum-jegy szelvényekre fél liter petroleum kiosztható. — Közlekedési hivatal vezetője.

— A gazdasági egyesület rendkívüli közgyűlése. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület november hó 2-án délelőtt 10 órakor az egyesület székházának tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgysorozata a következő: Az alapszabályok módosítása.

— Vasúti baleset. Apatelekről jelenti tudósítónk: A napokban a reggeli személyvonat egyik kocsijának tengelye Borosjenő és Apatelekek között eltört s az utasok átszállással folytatták utjukat. A délutáni személyvonat az erősen megrongált pályán nem haladhatott át s ezért Apateleken 6 órát vesztelt. Az utasoknak semmi bajuk sem történt. A kár jelentékeny.

— Orvosi hír. Moga Cornélia dr. a budapesti kir. magy. tud. egyetem II. sz. belklinikájának volt tanársegédje rendelését belgyógyászati és idegbetegek részére V. Sinau. 1-b. szám alatt megkezdte. Klinikai vizsgálatokon kívül végez orvoscémiai, bakteriologiai, serologiai és Röntgen-vizsgálatokat.

— Házberkönyvek kaphatók Pichler Sándornál, Bohus-palota.

— Német nyelv Berlitz-módszer szerint, esti tanfolyam 1-én veszi kezdetét. Gyors- és gépiróiskola Lázár Vilmos-utca 2. sz.

A Nemzeti Tanács átvette a hatalmat.

(Nyugalomra és rendre inti az országot.)

Dr. Barabás Béla főispán ma a következő táviratot kapta:

Központi körözlés az összes városok főtisztviselőjének. A Nemzeti Tanács közli Magyarországnak népevel, hogy Budapesten átvette a hatalmat. Egyetlen csepp magyar vér sem folyt ki. A királyi gróf Károlyi Mihályt nevezte ki miniszterelnöknek. A Nemzeti Tanácsból kormány alakult. A katonaság, munkásság, polgárság, vidék felesküdték a Nemzeti Tanácsnak, Budapesten nyugalom van.

A Nemzeti Tanács felhívja Magyarországnak népét, hogy szent fegyelemmel, önfeláldozó nyugalommal őrizze meg a rendet. A személy- és életbiztonság megóvása a legnagyobb érdek. Aki pusztít, rombol, a nemzet életét veszélyezteti. A Magyar Nemzeti Tanács a háza üdve, függetlensége, a béke szent érdekében parancsolja meg, hogy mindenki: nép és katonaság a legnagyobb rendben, nyugalomban várja be a tanács utasításait. A Magyar Nemzeti Tanács.

Felhívjuk, hogy ezen táviratunkat a legsürgősebben plakáttírozni, röpcédulán terjeszse, minden eseményt nekünk jelentsen. Utasítjuk, hogy a legtapintatosabban lépjen fel. Utasítjuk, hogy alakítsák meg a Nemzeti Tanácsokat. A Nemzeti Tanács.

Gróf Tisza Istvánt agyonlőtték

Budapestről jelentik: Ma este hét órakor felfegyverkezett katonák és matrózok behatoltak Tisza István gróf Fasori villájába. Tisza épp otthon tartózkodott. A katonák megpillantották Tiszát, ráfogták fegyvereiket és több lövést tettek rá. A lövések találtak. A katonák ezután vérben fetrengve ott hagyták Tiszát. Tisza István gróf súlyos sérüléseket szenvedett. A cselédség mentőkért telefonált, de mire azok megérkeztek, Tisza halott volt.

Budapestről jelentik: Tisza István gróf elleni merényletről ezt jelentik:

A Nemzeti Tanács Tisza István villája elé őrséget állított, tartva attól, hogy a tömeg be akar majd hatolni Tisza István gróf villájába. Ma este hét óra körül Tisza István nővérével, Degenfeld grófnéval a kertben sétált. Egyszerre négy fegyveres egyén hatolt be a kertbe, köztük három katona és egy civil. Az egyik katona ezekkel a szavakkal állított Tisza István gróf elé:

— Ön miatt szolgáltam nyolc évig. Ön miatt véreztek milliók és milliók. Tisza István gróf ekkor így felelt:

— Nem igaz.

Ekkor a civil előrántotta revolverét és lövést tett Tisza felé. A lövés a grófnő arcát súrolta. Majd ezután a katonák is előrántották revolvereiket és több lövést tettek Tiszára. Az egyik lövés Tiszát a hasán érte. Ez a lövés halálos volt. Tisza István gróf ezekkel a szavakkal esett össze:

— Belém lőttek.

A vérző holttestet a három katona és civil felemelte és a kertben levő egyik padra fektették le. Degenfeld grófné sikoltozva rohant be a villába, ahonnan már futott is a cselédség a lövések zajára. Mikor látták a vérző Tiszát, nyomban mentőkért telefonáltak. Egy negyed óra alatt megérkeztek a mentők, de mikor Tiszát felemelték, hogy a mentő kocsi helyezzék, halott volt. Egy szemtanu elmondása szerint a négy egyén, amikor a villába belépett és meglátták Tiszát, elébe toppantau. Egyikük ezt kérdezte Tiszától:

— Elismeri ön a Nemzeti Tanácsot?

Tisza István gróf azt felelte:

— Nem ismerem el.

Erre rántották volna elő revolvereiket és lőtték volna agyon Tiszát.

A harmadik verzió szerint, mivel a tényállást még nem derítették ki, Tisza István gróf a fellett kérdésre ezt felelte:

— Igen, elismerem.

— Nos hát — mondották — a Nemzeti Tanács halálra ítélte önt.

Károlyi Mihály gróf miniszterelnök Tisza özvegyéhez a következő táviratot intézte:

— Embert kötelességemnek tartom, hogy

legnagyobb politikai ellenfelem tragikus halála felett őszinte és mély részvételmet fejezzem ki. Gróf Károlyi Mihály.

Az új kormány kiáltványa.

(Feloszlatják a képviselőházat.)

Budapestről jelentik: A kormány tagjai ma este Károlyi Mihály gróf elnöklétével minisztertanácsot tartottak, amely a késő éjjeli órákba nyúlt bele. A minisztertanács a legsürgősebb feladatokat tárgyalta, amelyek a belső rend megszilárdítására vonatkoznak. A minisztertanács erről kiáltványt hozott ki, melyben többek között ezeket mondják:

Azonnal megtörténik minden ahhoz, hogy a pár nap alatt a fegyverszünet létrejöjjön és katonák hazaihessenek. Bizunk benne, hogy rövid idő alatt kivetjük a népet a háború kinszenvedése közül. Reméljük, hogy sikerülni fog megmenteni az ország területi épségét. Magyarország saját külügyminisztere is ki lesz nevezve. Szabad nemzet vagyunk és mint szabad nemzet nyújtunk kezet a hazánkban élő összes nemzetiségieknek és a világgal összes szabad népeknek. Helyreállítjuk azonnal az ország elkövetett szabadságait: a sajtószabadságot, az esküdtségeket, az egyetemi és gyülekezési jogot. A katonai és polgári amnesztiát hirdetjük. A legsürgősebben beadjuk a törvényjavaslatot az általános, titkos, községenkénti és nőkre is kiterjedő választójogiokról. Minden tőlünk telhető módon gondoskodni fogunk a hazatérő katonákról és a háború szerencsétlen áldozatairól.

Azonnal hozzáfogunk a katonai és munkásvédelem várható és birtokpolitikai kérdések tekintetében előálló kérdések megoldásához, amely a nép nagy tömegeit földbirtokhoz juttatja. Ha programunknak bármely pontját a mostani képviselőház el nem fogadja, azonnal feloszlatjuk a nemzetet fordulunk.

A proklamációt így fejezi be: Győztünk polgártársak, munkások, katonák, mert elértünk mindent, amit el akartunk érni. Nincsen okunk most már folytatni a harcot. Öldöféléven át végeztettük velünk a halál kárhozatos munkáját. Jöjjön most az élet újjáteremtő munkája. Eddig harcoltunk, most dolgozunk.

Budapest, 1918. október 31.

Károlyi Mihály miniszterelnök, Batthyány Tivadar belügyminiszter, Lovász Márton kultuszminiszter, Linder Béla hadügyminiszter, Garai Ernő kereskedelmi miniszter, Buza Barna földművelésügyi miniszter, Nagy Ferenc pénzügyminiszter, Jászai Oszkár tárcanéköltő miniszter.

Vilmos császár lemondott.

Reichenauból jelentik: A Reichenauer Zeitung értesülése szerint Vilmos német császár elhatározta, hogy lemond. Helyébe unokája, Frigyes Vilmos herceg kerül a trónra.

Köztársasági tüntetés Budapesten.

(A magyar köztársaságra.)

Budapestről jelentik: A Nemzeti Tanács Astoria-szállóbéli helyiségének ablakából Károlyi Mihály gróf ma délután nagy beszédet intézett a tömeghez. Kérte a népet, hogy a mai nap méltóságát ne engedjék megzavarni.

Ezután Nagy György beszélt. A nép ma elérte vágyát és ő kihirdeti a nép akaratát: a köztársaságot Magyarországon. Szavait azzal végezte, hogy inkább gyilkos lenne, de a köztársasági szellemtől nem tántorodik el. Eljelen a magyar köztársaság és annak legelső elnöke, Károlyi Mihály gróf.

A tömeg zúgó éljenzéssel fogadta Nagy György beszédét. Ezután egy tiszttel feleskette a tömeget. Az eskümintája a következő volt:

Esküszünk, hogy hűvek leszünk a köztársasághoz és annak első elnökéhez, gróf Károlyi Mihályhoz.

Ma délután a diáktanács küldöttsége jelent meg az Otthon-körben, ahol jelen volt Nagy György is. A küldöttség szónoka beszédet intézett Nagy Györgyhez. A diáktanács megbízásából kijelentette, hogy a diákok, akik a forradalom előkészítésében nagy részt vettek ki, a legerélyesebben szembe fognak szállni azzal a tendenciával, amely a Habsburg-trón megmentésére irányul. Ha ennek az irányzatnak erősödését érzi a diákság, az alatt olyan köztársasági hangulatot fog csipálni az országban, amely mindenkét magával fog ragadni. — Te hozzád jöttünk Nagy György, a kinek a neve össze van forrva a köztársasági mozgalommal. Vezess bennünket!

Nagy György válaszában ezeket mondotta:

— Negyven ezer ember előtt esküdtem meg az imént, hogy nem engedek a köztársaságból. Én itt kijelentem, hogy inkább gyilkos leszek, semhogy türjem a monarchia visszaállítását. Ha a mostani Habsburg jó is, ki tudja, milyenek lesznek a következők.

A küldöttség viharosan megéljenezte Nagy Györgyöt és eltávozott.

A Bizony-párt képviselői tagjai délután megjelentek a Nemzeti Tanács ülésén és nevében Plattky György bejelentette a párt csatlakozását a Nemzeti Tanácshoz. A Nemzeti Tanácsot honmentő munkájában támogatják. A Nemzeti Tanács nevében Hock János képviselő köszönte meg a lelkes csatlakozást és kifejezést adott annak, hogy a függetlenségi törekvések az ország demokratikus átalakulásának hitvallása a Károlyi-pártot és Bizony-pártot eddig is az elvek közösségében forrasztották egybe, ezuttal pedig mindkét párt a Nemzeti Tanácsba átvadva fogja teljesíteni kötelességét a nemzet megmentésének munkájában.

Ráth Endre kijelenti, hogy a Nemzeti Tanács minden munkájából tevékeny részt kérnek anélkül, hogy személyi aspirációkat támasztanának. Ezután a Bizony-párt összes megjelent képviselői letették a Nemzeti Tanácsnak a hűségességüket.

Fegyverszünet az olasz fronton.

(Az angolok bevonultak Laibachba. — Mr román betörésről.)

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hadsereg főparancsoksága már október 29-én reggel parlamentar utján összeköttetést létesített az olasz hadvezetőséggel. Az olasz hadvezetőség eleinte félrelehetetlenül elutasította az ajánlatokat, de október 30-án már egy küldöttség az olasz főparancsnokság engedelmével átlépte az olasz harc vonalat az egyezkedés megkezdése céljából.

Budapest. A fővárosban ma délután az a hír terjedt el, hogy az olasz fronton beállott a fegyverszünet és a szemben álló hadsereg beszüntette az ellenségeskedést.

Bécs. Az angol katonaság bevonult Laibachba és a várost megszállta.

Budapest. Itt az a hír terjedt el, hogy a románok betörték a Zsil völgyébe.

Bécs. Az olasz fronton megindult fegyverszüneti tárgyalásokról a következőket jelentik: Az osztrák-magyar főparancsnokság parlamentarait küldött az olasz hadsereg főparancsnokához és ez kijelentette, hogy minden további harc céltalan. Az olasz parancsnok felszólította a parlamentarait, hogy a tárgyalások megkezdése végett lépje át a vonalat.

Budapest. Ma este Pólából az összes tengerészek megérkeztek Budapestre. Elmondották, hogy Pólát a délszláv nemzeti tanács vette birtokába és a flotillát is.

LEGUJABB.

Az új kormány első intézkedése. — Budapesten nyugalom van.

Budapest. A Politikai Híradó jelenti: Károlyi Mihály gróf miniszterelnök az igazságügyi miniszteri tárcát Lallosevits János kuriai tanácselnöknek ajánlotta fel, aki azt elfogadta. A kultuszminiszteri tárcát először Hock Jánosnak ajánlotta fel, aki azonban nem vállalta el, mert nem óhajt semmiféle miniszteri tárcát vállalni és mint közkeletű akarja tovább szolgálni a hazát és a függetlenségi eszméket. Ezután Károlyi Lovász Mártont kérte fel a kultuszminiszteri tárcára betöltésére.

Budapest. Károlyi Mihály gróf miniszterelnök a kormány pénzügyi tárcáját véglegesen Nagy Ferencre, a közlekedési hivatal vezetőjére bízta, aki Szende Pál államtitkár támogatása mellett fogja vezetni a miniszteri hivatalt.

Budapest. A Nemzeti Tanács felhívására Bódy Tivadar polgármester elrendelte, hogy a mai naptól kezdve tizenegy óras záróra lép életbe. Azzal is foglalkozik a felhívás, hogy szeszes italokat a kocsmaokban, mulató helyeken nem szabad kímélni.

Budapest. A Magyar Nemzeti Tanács a Magyarország területén élő idegen állampolgárok élet-, személy- és vagyonbiztonságát a Tanács védelme alá helyezte. A Magyar Nemzeti Tanács minden népet a magyar nép testvéreinek tekint és testvéri érzéssel viseltetik a világ minden állampolgára iránt.

Budapest. A városban ma délután olyan hírek terjedtek el, mintha a külső városrészekben és pályaudvarokon fosztogatások történtek volna. Ezzel szemben a Nemzeti Tanács kiküldött bizalmi férfai utján meggyőződött arról, hogy a hírek nem felelnek meg az igazságnak és apróbb zavaroktól eltekintve, melyet a katonaság már elfojtott, az egész városban a legnagyobb rend uralkodik. A Nemzeti Tanács külön is felszólít mindenkit, hogy a rend és közbiztonság fenntartására ügyeljen. Az apróbb zavargások között szerepel a Lehel-téren levő ruharaktár felgyújtása. A ruharaktár messzelátású lánggal ég. A Lehel-téren a csőcselék a magánlakásokba is behatolt, de a Nemzeti Tanács kiküldött katonái a rendet ismét helyreállították.

Budapest. A katonatanács elnökévé és utóbb honvédelmi népbiztossá Csermák Ernő repülőcsapatbeli kapitányt nevezte ki a Nemzeti Tanács.

Budapest. A ma reggeli órákban a kaszárnyákat ellepte a csőcselék és azok, akik behatoltak a kaszárnyákba és a katonai depókba, ott fosztogatni kezdtek. Néhány perc alatt százezreket érő ruhadarabokat és élelmiszereket hordtak szét. Hamarosan megérkeztek a katonatanács kiküldött csapatai, akik a megostromolt raktárakat közrefogták és megtisztították az illetéktelen személyektől.

Budapest. A Magyar Általános Hitelbank, a Magyar Bank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a leszámítoló és Pénzváltó Bank képviselői, továbbá a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének képviselői Szende Pálnak, a Nemzeti Tanács által kiszemelt pénzügyi államtitkárnak elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen a legsürgősebb heti és havi határidő kifizetésekről tanácskoztak. A konferencián az a nézet alakult ki, hogy aggodalomra nincsen ok és a bankok a fenálló szabályok szerint továbbra is teljesítik a fizetéseket és intézkedtek, hogy a vidéki pénzintézetek is hasonlóképpen járjanak el.

Budapest. A Magyar Nemzeti Tanács értesült arról, hogy katonaság több esetben kísérletet tett arra, hogy tisztí rendfokozati jelvények és kitüntetések a tisztek egyenruhájáról eltávolíttassanak. A Nemzeti Tanács figyelmezteti a katonákat, hogy ez az eljárás ott volt jogosult, ahol a nép akaratával szembeszálltak. Budapesten azonban a katonák a nép élére állottak és éppen az ő állásfoglalásuk vitte diadalra ügyünket. Sem a rendfokozati jelvényeket, sem a vitézségi kitüntetéseket nem szabad eltüntetni, amelyekért hordozóik vérüket ontották.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseit utján.

LEGUJABB HIREK.

— Halász Lajos — sajtótűnök. Budapestről jelentik: Károlyi Mihály gróf miniszterelnök elrendelte Gonda Henriknek a sajtóosztály éléről való távozását és sajtótűnöknek dr. Halász Lajos volt képviselőt, az *Az Est* munkatársát nevezte ki.

— A Román Nemzeti Comité üdvözlöte. Budapestről jelentik: A Román Nemzeti Comité üdvözölte a Nemzeti Tanácsot és táviratilag közölte, hogy érintkezésbe akar lépni vele. A Nemzeti Tanács ezt örömmel vette tudomásul és a román Nemzeti Comitéval való érintkezéssel Jászi Oszkárt bízta meg.

— Nagyváradon kiküldötték a köztársaságot. Nagyváradról jelentik: Dr. Grössz Menyhért ma proklamálta a köztársaságot és átvette a közhatalmat.

A szerkesztőest felel
STAUBER JOZSEF.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. november hó 1-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

Molnár és gyermeke.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

Kis szeleburdi.

operett.

Apolló-színház.

1918. nov. 1-én:

Sár-arany.

Színháték 3 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. nov. 1-én:

Havasok fia.

Látványos nagy dílműtér
5 felvonásban.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.
Limbecz János és fia „Kis m. k. szab. érckoporsó-gyára és temetőrendező-vállalata” Arad.

ösv. Gross Károlyné szül. Polgár Anna, ugy a maga, mint az alulírottak nevében is, fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy forrón szeretett drága gyermeke

Gross Ella,

okleveles tanítóné,

a Mindenható kifürkészhetetlen akarata szerint f. évi október hó 30-án d. u. 6 órakor, hosszas szenvedés után, élete tavaszán elköltözött az élők sorából.

A megboldogult drága halott földi maradványait f. évi november 1-én d. u. 1/2 órákor fognak a Bercsényi Miklós-utca 29. sz. alatti gyászházból a róm. kath. vallás szertartásai szerint történt be-szentelés után a felső temetőben lévő családi sírhelyben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szent-missa áldozat a megboldogult lelki üdvéért f. évi december hó 9-án d. e. 9 órakor fog a főtiszt. Minorita-atyák templomában az egok Urának bemutatattatni.

Drága emlékeit mindenkor szeretettel fogjuk szívünkben megőrizni!

Arad, 1918. október hó 31-én.

Endrődi Edéné szül. Gross Anna, testvére. ösv. Polgár Jánosné szül. Tóth Mária, nagyanyja. Szuchy Károlyné szül. Polgár Gizella, Polgár Ilona, Polgár Lajos, Szuchy Károly, Polgár Lajosné szül. Polgár Margit, nagybátyai és nagy-nénjei: Endrődi Ede, sógora. Endrődi Ferike, Szuchy Iluska, Polgár Lalika, Polgár Magduska, unokaöccsei és hugái. 21

